МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри філософії,
соціології та соціальної
роботи
протокол № 1 від 31.08. 2026 р.

завідувач кафедри
(проф.С.К.Костючков)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ /ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ОК 1 ФІЛОСОФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ

Освітня програма Публічне управління та адміністрування
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальність D4 Публічне управління та адміністрування

Херсон, Івано-Франківськ, 2026

Назва навчальної дисципліни/ освітнього компонента	Філософія та методологія науки
Викладач	Костючков Сергій Карпович, доктор філософських наук, кандидат політичних наук, професор кафедри філософії, соціології та соціальної роботи https://orcid.org/0000-0003-1708-643X
Посилання на сайт	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957
Контактний телефон	095 19 90 272
Email викладача:	*skostiuchkov@ksu.ks.ua*
Графік консультацій	Понеділок, 14:00-15:00 або за призначеним часом

1. Анотація курсу

Курс «Філософія та методологія науки», вивчаючи загальні закономірності розвитку науки, досліджує проблеми виникнення і зростання наукового знання на різних стадіях суспільного розвитку; виявляє раціональні методи і норми досягнення об'єктивно істинного знання; приділяє увагу методологічним питанням, які мають велике значення для різноманітних галузей наукової діяльності. Філософія науки дає загальний світоглядний і методологічний орієнтир для вирішення конкретних проблем, якими займаються спеціальні дисципліни, які вивчають окремі аспекти наукової діяльності і функціонування науки.

Вивчення магістрантами у закладі вищої освіти курсу «Філософія та методологія науки» передбачає ознайомлення здобувачів вищої освіти з етапами розвитку філософії науки, специфікою емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання, філософськими засадами наукової картини світу, науковою раціональністю та методологією наукового дослідження. Курс «Філософія та методологія науки» передбачає розширення знань щодо ШІ, особливостей його використання в навчанні та в наукових дослідженнях.

2. Мета та завдання курсу

Мета: формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо основних напрямків розвитку, актуальних проблем сучасної філософії науки, системного наукового світогляду; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ознайомлення студентів з інноваційними стратегічними напрямами та підходами у науковій методології. Також курс має допомогти майбутньому спеціалісту у формуванні цілісної гуманістичної, патріотичної світоглядної позиції.

Завдання: сформувати у здобувачів вищої освіти погляди на специфіку наукового пізнання на тлі інших світоглядних форм, самоцінність науки як феномену духовної культури, значущість класичних канонів науковості; поглибити розуміння сутності науки та особливостей наукової діяльності; розкрити соціокультурні детермінанти та функції наукового знання; визначити особливості наукового типу раціональності; сформувати уявлення про закономірності виникнення та розвитку науки; надати основу для розуміння гносеологічних, онтологічних та соціально-етичних засад сучасної науки; поглибити знання щодо методів отримання нових знань.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчання:

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
денна	3 кредити / 90 годин	16	14	60
заочна	3 кредити / 90 годин	6	4	80

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий

2026/2027	1	**спеціальність** D4 Публічне управління та адміністрування	1	обов'язковий

6. Технічне й програмне забезпечення обладнання

Комп'ютерне забезпечення для проведення презентацій на заняттях. Застосування програм ZOOM, Viber, Telegram.

Мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитування.

Програмне забезпечення: Програмне забезпечення MS Windows XP; Star Office; 1C 7.7; CS Trade Quote 8; Internet Explorer; Win RAR; Adobe Reader 9

Наявність у викладача і здобувачів вищої освіти ChatGPT.

Для очного та дистанційного (змішаного) навчання: доступ до Інтернету, реєстрація на курс на KSUoline: https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних і семінарських занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

До всіх студентів освітньої компоненти (гарантується) неупереджене ставлення і справедливе оцінювання результатів роботи. Високо цінується дотримання принципів академічної доброчесності. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і загального рейтингу студентів. Здобувачі, які проявили академічну нечесність під час виконання завдань (тестів) та контрольних заходів притягуються до академічної відповідальності – нульова оцінка для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової принаймні на одну літеру.

Політика щодо пропусків занять.

Якщо ви пропустили лекційне заняття з поважної або неповажної причини, в будь-якому випадку, ви мусите оволодіти матеріалом лекції, прочитавши/переглянувши її на сторінці дисципліни на KSUonline. Пам'ятайте,

	що лекція – це можливість взаємодії з викладачем, яка допомагає засвоїти складний теоретичний матеріал, не втрачайте цю можливість. Якщо ви пропустили семінарське заняття з поважної причини, ви можете відпрацювати його під час консультацій, оцінка не буде знижена, якщо з неповажної – оцінка буде знижена на бал. Не відкладайте відпрацювання на кінець курсу, відпрацювання приймаються лише в години консультацій: ви можете отримати незадовільний бал, якщо не вкладетесь у час, відведений для вивчення дисципліни та графік консультацій.
Політика щодо виконання завдань пізніше встановленого терміну	Дотримуйтесь графіку виконання завдань, це дозволить вам засвоювати матеріал послідовно і систематично, адже основна їх мета – поєднувати теоретичні відомості з практичною, дослідницькою та професійною складовою. Виконуючи завдання поспіхом, не у встановлений термін, ви можете втратити логічний, смисловий зв'язок між темами курсу, це, в свою чергу, негативно вплине на якість результату навчання, оскільки вимагатиме від вас більших зусиль і часу, ніж треба зазвичай. Щоб завдання не видавались нездоланними та надважкими, робіть їх вчасно та поетапно. Завдання, не здане у встановлений термін без поважної причини, буде оцінюватись із зниженням на один бал.
Політика дотримання академічної доброчесності	Виявлення факту академічної недоброчесності анулює отриманий бал за виконану роботу.
Політика щодо використання штучного інтелекту	Упровадження інформаційних технологій, частиною яких є технології штучного інтелекту (ШІ) є невід'ємним компонентом наукової й навчально-методичної діяльності в освітньому процесі. Роль викладача – допомогти здобувачеві освіти коректно й ефективно використовувати ШІ в навчальній і науковій діяльності. Оскільки навчання штучного інтелекту відбувається на базах уже раніше створених робіт, то генерація є результатом компіляції та усереднення. Отже, можуть виникнути проблеми використання авторського права. Під час написання творчих робіт (есе, новела, твір-роздум тощо) на задану тематику, вони повинні містити власні враження, обґрунтування та міркування з конкретного приводу чи питання. Для здобувачів це самостійна творча робота аналітичного, оповідального, описового, рефлексивного, критичного характеру, тому

	згенерований ШІ текст, що не містить власних міркувань, аналізу і критики, не може бути представлений як авторський. Викладач має право здійснювати виявлення плагіату тексту, який ідентифікується детекторами штучного інтелекту. Відповідно до Стратегії розвитку Херсонського державного університету на 2023-2027 рр. та Норми використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у ХДУ, оцінювання завдань, виконаних із застосуванням штучного інтелекту не здійснюється; за винятком тих завдань, де здобувачам це пропонується.
Політика курсу щодо визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті	Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здійснюється відповідно до «Порядку визнання у Херсонському державному університеті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти https://www.kspu.edu/Legislation/educationalprocessdocs.aspx

8. Передумови вивчення курсу

Передумовою вивчення курсу є сформовані в процесі здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти загальні компетентності, необхідні для критичного осмислення наукової інформації та організації власної дослідницької діяльності. До основних передумов належать:

- ✓ базові знання з філософії та суспільних наук, що дають загальне уявлення про пізнання, істину, світогляд, людину та суспільство;
- ✓ розуміння основ своєї професійної галузі, її понятійного апарату, проблематики та сучасних напрямів розвитку;
- ✓ здатність працювати з науковою інформацією: знаходити, відбирати, аналізувати, систематизувати та критично оцінювати джерела;
- ✓ навички академічного письма та усної комунікації, необхідні для формулювання власної позиції, аргументації та представлення результатів навчальної й наукової роботи;
- ✓ елементарні навички проведення дослідницької роботи: визначення проблеми, формулювання мети й завдань, пошук інформації, аналіз отриманих результатів;

- ✓ здатність до логічного, критичного та системного мислення, необхідна для аналізу наукових концепцій, методів і теорій;
- ✓ розуміння принципів академічної доброчесності, відповідального використання інформації та належного цитування джерел;
- ✓ загальна цифрова грамотність та готовність використовувати сучасні інформаційні ресурси й цифрові інструменти у навчальній і науковій діяльності.

9. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел	Завдання	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ					
Тиждень Б 8.09.2026 – 2 год. 9.09.2026 – 2 год. https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	**Тема 1. Проблемний ареал філософії науки в сучасному світі** План 1. Генеза і розвиток філософії науки. 2. Ключові проблеми філософії науки. 3. Розвиток наукового знання і світогляд. Суспільство як об'єкт філософського аналізу	лекція/семінар/самостійна (4 год. аудиторна, 7 год. самостійна)	2,7, 8,11	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957	14 балів аудиторна
Тиждень А	**Тема 2. Філософський вимір науки**	лекція/семінар/самостійна	1,,4,7, 10,13,20	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957	14 балів аудиторна

15.09.2026 – 2 год. 17.09.2026 – 2 год. https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	План 1. Наука як особлива форма людської діяльності. 2. Наукові картини світу як результат революційних перетворень у сфері наукового знання. 3. Методологічний контекст розуміння розвитку науки. 4. Філософські горизонти розвитку наукового пізнання світу.	(4 год. аудиторна, 7 год. самостійна)			
Тиждень Б 22.09.2026 – 2 год. 24.09.2026 – 2 год. https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	**Тема 3. Специфіка, методи і форми наукового пізнання** План 1. Джерела пізнання, чуттєвий досвід й раціональне мислення. 2. Характеристика різних форм пізнання. 3. Емпіричний і теоретичний рівні пізнання. 4. Методи і форми наукового пізнання.	лекція/семінар/самостійна (4 год. аудиторна, 7 год. самостійна)	7,9,10, 12	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957	14 балів аудиторна
Тиждень А 29.09.2026 – 2 год. 01.10.2026 – 2 год.	**Тема 4. Методологічні засади наукового пізнання** План	лекція/семінар/самостійна (4 год. аудиторна,	8, 10, 11,13	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957	14 балів аудиторна

? https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	Поняття наукового методу і методології науки. 2. Методи емпіричного дослідження. 3. Методи теоретичного дослідження. 4. Процедура аналізу і побудови теорії.	8 год. самостійна)			
Змістовий модуль 2. ЕВОЛЮЦІЯ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ, ЇЇ ЦІННІСНИЙ ВИМІР					
Тиждень Б 07.10.2026 – 2 год. 10.10.2026 – 2 год. ? https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	**Тема 5. Еволюція науки та основні етапи її розвитку** План 1. Причини виникнення науки в історії людства. 2. Ретроспективний огляд виникнення та еволюції науки. 3. Наукові революції. 4. Сцієнтизм та антисцієнтизм.	лекція/семінар/самостійна (4 год. аудиторна, 7 год. самостійна)	3,5,16	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957	14 балів аудиторна
Тиждень А 14.10.2026 – 2 год. 16.10.2026 – 2 год. https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	**Тема 6. Теоретичні моделі розвитку науки** План 1. Діалектико-матеріалістична модель розвитку науки. 2. Постпозитивістські теоретичні моделі розвитку науки.	лекція/семінар/самостійна (4 год. аудиторна, 7 год. самостійна)	3,5,9,13	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957	14 балів аудиторна

	3. Проблема зростання наукового знання в інтерпретації Карла Поппера. 4. Теорія трьох світів карлв Поппера 5. Томас Кун та історична динаміка наукового знання. 6. Методологічний анархізм Поля Фейєрабенда.				
Тиждень Б 21.10.2026 – 2 год. 23.10.2026 – 2 год. https://www.kspu.edu/Education/Shedule.aspx	**Тема 7. Філософія науки у період XX – початку XXI століть** План Неопозитивізм і постпозитивізм. 2. Неораціоналізм, сутність та специфічні риси. 3. Феноменологія, герменевтика. 4. Основні тренди розвитку сучасної філософії. Біофілософія.	лекція/семінар/самостійна (4 год. аудиторна, 7 год. самостійна)	5,10,12,14	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957	14 балів аудиторна
Тиждень А 28.10.2026 – 2 год. https://www.kspu.edu/	**Тема 8. Феномен цінності у філософії науки** План	лекція/семінар/самостійна (2 год. аудиторна,	7, 13,16,18	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957	14 балів аудиторна

Education/Shedule.aspx	Роль цінностей в розвиткові цивілізації. 2. Аксіологічний простір сучасного світу. 3. Етика наукового дослідження. 4. Цінності та соціальна відповідальність науковця. 5. Сциєнтизм й антисциєнтицизм у ціннісному вимірі сучасної науки.	10 год. самостійна)			

Денна форма навчання: опорні конспекти лекцій, презентації до лекцій, методичні рекомендації до семінарських занять, модуль самостійної роботи, методичні рекомендації до написання реферату, питання до екзамену, система оцінювання та вимоги до форми контролю, інші навчально-методичні матеріали для вивчення освітньої компоненти/ навчальної дисципліни – за покликанням https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957

Заочна форма навчання: опорні конспекти лекцій, презентації до лекцій, методичні рекомендації до семінарських занять, модуль самостійної роботи, методичні рекомендації до написання реферату, питання до екзамену, система оцінювання та вимоги до форми контролю, інші навчально-методичні матеріали для вивчення освітньої компоненти/ навчальної дисципліни – за покликанням https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=5957

10. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Форма (метод) контрольного заходу – залік

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, кейс-метод, тестовий контроль тощо.

Оцінювання здійснюється відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ від 07.09.2020 №803-Д)

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами опанування освітньої компоненти/навчальної дисципліни, формою семестрового контролю якої є диференційований залік (<u>денна форма навчання</u>)

№	*Вид навчальної діяльності (роботи)*	*Модуль 1 (кількість балів)*	*Модуль 2 (кількість балів)*	*Сума балів*
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі) (відвідування лекційних та семінарських занять)	*Відвідування занять дистанційно в синхронному та асинхронному режимі не оцінюється*		
	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі) – семінарське заняття (спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, кейс-метод, тестовий контроль, виконання завдань до практичного заняття тощо) ***7 занять (14 годин)***	7 балів за кожне заняття		49
	Креативність, оригінальність відповідей та виконання завдань, активність на лекційних і семінарських заняттях, написання статей у наукових збірках або тез конференцій	1 бал		1
2.	Модуль самостійної роботи	20 балів		20
	Неформальна освіта: Форма звіту – сертифікат. На вибір пропонуються курс: 1. **Критичне мислення в українському суспільстві (платформа Prometheus)** https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukrainian-context-critical-thinking/ 2. **Критичне мислення для освітян (платформа** Prometheus) https://prometheus.org.ua/prometheus-free/krytychne-myslennya-dlya-osvityan/	30 балів		30
Разом балів				**100**

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами опанування освітньої компоненти/навчальної дисципліни, формою семестрового контролю якої є диференційований залік (<u>заочна форма навчання</u>)

№	*Вид навчальної діяльності (роботи)*	*Модуль 1 (кількість балів)*	*Модуль 2 (кількість балів)*	*Сума балів*
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі) (відвідування лекційних та семінарських занять)	*Відвідування занять дистанційно в синхронному та асинхронному режимі не оцінюється*		
	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі) – семінарське заняття (спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, кейс-метод, тестовий контроль, виконання завдань до практичного заняття тощо) (*письмове виконання всіх завдань до7 семінарів*)	7 балів за кожне заняття		49
	Креативність, оригінальність відповідей та виконання завдань, активність на лекційних і семінарських заняттях, написання статей у наукових збірках або тез конференцій	1 бал		1
2.	Модуль самостійної роботи	20 балів		20
	Неформальна освіта: Форма звіту – сертифікат. На вибір пропонуються курс: **1. «Критичне мислення в українському суспільстві» (платформа Prometheus)** https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukrainian-context-critical-thinking/ **2. Критичне мислення для освітян (платформа** Prometheus) https://prometheus.org.ua/prometheus-free/krytychne-myslennya-dlya-osvityan/	30 балів		30
Разом балів				**100**

Критерії оцінювання відповіді (денна та заочна форми навчання)

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		екзамен, диференційований залік	**залік**
90-100	A	відмінно	зараховано

82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Передбачена можливість визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, відповідно до Порядку визнання у Херсонському державному університеті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти https://www.kspu.edu/Legislation/educationalprocessdocs.aspx

Здобувачі, які брали участь у неформальної та інформальній освіті можуть отримати максимально 30 балів (денна та заочна).

11. Список рекомендованих джерел:

Основні:

1. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль: Осадца Ю.В., 2022. 208 с. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/items/ee5a8669-14a0-4867-a71b-56c27062146d
2. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень»: підручник. Харків: Право, 2023. 488с.
3. Дзьобань О.П. Філософія науки: підручник. Київ; Одеса: Фенікс, 2024. 516 с.
4. Ковтун Н. М. Методологія наукових досліджень: Навчально-методичний посібник для магістрантів спеціальності 033 Філософія денної форми навчання. Житомир, 2024. URL: https://eprints.zu.edu.ua/39719/7/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D1%82%D1%83%D0%BD%20%D0%9D_%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4_%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1_%20%D0%9C%D0%9D%D0%94_24.pdf

5. Костючков С. К. Основи біофілософії: підручник для здобувачів усіх рівнів вищої освіти закладів вищої освіти. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2022. 224 с. URL: https://ekhsuir.kspu.edu/items/0f3de696-8f0c-419b-88bd-85b0673d8429
6. Курок О. І., Зінченко В. П., Лівінський О.М., Гридякін В.О. Методологія і методи наукових досліджень: навчальний посібник. Глухів, 2024. 216 с.. URL: https://repository.gnpu.edu.ua/items/68fdf6ac-a5af-4a30-b305-873bb82e3e9a?utm_source=chatgpt.com
7. Лазарєва О. В. Методологія наукових досліджень за фахом та основи академічної доброчесності: навч. посіб. у схемах та табл. для студентів спец. 193 «Геодезія та землеустрій» / О. В. Лазарєва, О. І. Ступень. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2025. 100 с. URL: https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2644?utm_source=chatgpt.com
8. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник / Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с.
9. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с.
10. Староста В.І. Методологія наукових досліджень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 72 с.
11. Філософія: словник термінів та персоналій / В. С. Бліхар, М. А. Козловець, Л. В. Горохова, В. В. Федоренко, В. О. Федоренко. К.: КВІЦ, 2020. 274 с.
12. Філософія інформаційного права: навчальний посібник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків: Право, 2023. 322 с.

Додаткові:

13. Костючков С.К. Біонічні конструкції минулого та сьогодення в панорамі біофілософського знання. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії.* 2024. Вип.54. С. 75-82. DOI https://doi.org/10.30970/PPS.2024.54.9
14. Костючков С. К. «Множинність» соціального світу як чинник «епістемологічної невпевненості» людини епохи постмодерну. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії.* 2025. Вип.58. С. 111-119. DOI https://doi.org/10.30970/PPS.2025.58.13
15. Костючков С. К. Соціально-філософський та історико-політичний виміри світового тероризму: монографія. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2026. 337 с. URL:

https://doi.org/10.5281/zenodo.22030118 URL: **https://ekhsuir.kspu.edu/server/api/core/bitstreams/6a9987d7-df23-4af9-b3a9-78b0b7cc59c1/content**

16. Костючков С.К. Хаос і логос у концептуальних уявленнях щодо зародження життя на Землі: біофілософська інтерпретація. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2024. Вип 52. С. 129-137.* DOI https://doi.org/10.30970/PPS.2024.52.15
17. Культенко В. П.Філософія: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2024. 161 с. URI: https://dglib.nubip.edu.ua/handle/123456789/5531
18. Методологія та організація економічних наукових досліджень (з основами інтелектуальної власності) / Т. Г. Затонацька та ін. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2026. 297 с. URL: https://ir.library.knu.ua/handle/15071834/23585
19. Письменний В., Рудан В., Письменна Т. Наука та інновації в умовах війни: інформаційно-аналітичний звіт. Тернопіль: ГО «Науково-аналітична спілка», 2026. 72 с. URI: https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/53744
20. Слюсар В. М., Христокін Г.В., Костючков С.К. Сучасні філософські концепції науки: філософія даних та інформації. *Культурологічний альманах.* 2026. Вип. 2 (18). С. 344-352. DOI https://doi.org/https://doi.org/10.31392/cult.alm.2026.2.41 URL : https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/843
21. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань.. Харків: Право, 2023. 424 с.

Інтернет-ресурси

22. **http://www.nbuv.gov.ua** Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
23. **http://www.nplu.org/** Національна парламентська бібліотека України
24. **http://www.ukrbook.net** Державна наукова установа «Книжкова палата України ім. Івана Федорова»
25. **http://www.odnb.odessa.ua/** Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького
26. **http://korolenko.kharkov.com** Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
27. **http://www.lib.kherson.ua/** Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олеся Гончара
28. **http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx** Бібліотека Херсонського державного університету
29. **https://nrat.ukrintei.ua/category/shtuchnyj-intelekt/** Національний репозитарій академічних текстів з інформацією про сучасні тенденції у сфері ML / AI
30. **https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+GPT101+2023_T1/home** Курс «Початок роботи з CHATGPT» на освітні